

Smyrna: verdrukking

Liturgiesuggesties:

Gezang 334: 1, 2 en 3

Gezang 334: 4 en 5

Psalm 119: 42

Rond doopbediening: Psalm 105: 1 en 5 OB

Schriftberijming 39

Openbaring 2: 8-11

Psalm 138: 4 OB

Na verkondiging: Psalm 90: 1, 2 en 8

Gezang 465: 1, 4 en 5

*

Gemeente van onze Here Jezus Christus, doopouders, broeders en zusters, jongens en meisjes,

"Als ik toch eens rijk was ..."

Ik denk dat velen - diep in hun hart - deze woorden van Lex Goudsmit als Tevje - de melkboer en hoofdrolspeler uit de musical Anatevka - wel eens hebben meegeneu-ried.

"Ja, als ik toch een rijk was ..."

Wie wil er niet rijk worden, ... rijk zijn?

'Twaalf manieren om rijk te worden' ... de titel van een boekje dat ik in een boekhan-
del zag liggen.

"Ja, als ik toch eens rijk was ..."

En velen spelen mee met telelotto, voetbaltoto, postcode-, staats- en krasloterij.
Met spanning zitten elke week de medelanders aan het t.v. toestel gekluisterd wan-
neer ... alle ballen zich verzamelen en hun spel in de doorkijkbol spelen.

"Ja, als ik toch eens ..."

Wat dacht u, wat dacht jij met al dat geld te gaan doen?

Uitgeven of opsparen?

Beleggen of weggeven aan een goed doel?

Ik moest denken aan die man uit Lucas 12.

Jezus zegt tot hem: *"Gij dwaas, in deze eigen nacht wordt uw ziel van u afgeëist en
wat gij gereedgemaakt hebt, voor wie zal het zijn?"*

Zó vergaat het hem die schatten verzamelt en ... niet rijk is in God."

*

Het evangelie draait de rollen om.

Daar telt niet het geld, maar ... het geloof.

Daar telt niet het bezit, maar ... de belijdenis: Jezus is mijn Heer en Heiland.

Wie arm is op aarde kan toch rijk zijn ... in God.

Want wie rijk is in God ... wacht een erfenis, een schat in de hemel, 'safe' bewaard
door God zèlf.

Daar kan geen dief of kluisjeskraker bij.

Een schat in de hemel!

"Ja, als ik toch eens rijk was ... rijk in God, rijk in het geloof!"

Dat vragen, bidden, we toch voor onszelf, voor onze kinderen en kleinkinderen?

Dat ze zullen gaan geloven?

Dat ze rijk zullen worden, rijk zullen zijn!
Rijk in God. Rijk in het geloof.

O zeker, dat is minder concreet dan een stapel briefjes van duizend opgeborgen in een trommeltje onder de vloer of in een kluis van de bank.

Dat is minder concreet dan een mooi huis of een luxe auto of snelle boot.

Het geeft je wel meer zekerheid dan je levensverzekering.

Het geeft je uitzicht ... over de grens van dood en leven.

Daarom: *"Wees getrouw tot de dood en Ik zal u geven ... de kroon van het leven. ..."*

*

Het zijn, broeders en zusters, jongelui, woorden van Jezus Christus aan de gemeente van Smyrna. Eén van de zeven gemeenten van Jezus Christus in Klein Azië, het tegenwoordige Turkije.

Smyrna.

Ik neem u en jou eerst mee voor een stadsrondwandeling.

Smyrna staat bekend om haar goede geplaveide straten.

Een luxe in die tijd.

Smyrna is een rijke stad.

Goede verbindingen met andere steden.

Een knooppunt van handel en verkeer.

Smyrna ligt - geografisch gezien - erg gunstig.

Een indrukwekkende haven en veel pakhuizen en markten.

Nog steeds is Smyrna - tegenwoordig Izmir geheten - de grootste uitvoerhaven van Turkije.

Er wonen dan ook zo'n 155.000 inwoners.

De helft van het inwonersaantal van Efeze - dat ligt 60 kilometer verderop - weliswaar.

Maar nog altijd net zoveel inwoners als tegenwoordig de stad Groningen telt.

Veel inwoners dus.

Dat zie je ook als je door de straten wandelt.

Er zijn rijke koopmanshuizen.

Er zijn ook sloppen en stegen waar de armen wonen.

O ja, Smyrna heeft ook vele tempels voor de vele goden die vereerd worden.

Voor Dionysos, de god van de wijn, bijvoorbeeld.

Hij beschermt de vele wijngaarden die even buiten de stad gelegen zijn.

Maar de grootste tempel in Smyrna is die voor de hoofdgodin, voor 'de grote moeder van de goden', de godin Roma.

Al van ouds heeft zij een heiligdom in Smyrna.

Roma, dé moedergodin van het machtige romeinse rijk.

We wandelen verder: Langs het theater met maar liefst 20.000 zitplaatsen, prachtig gelegen tegen de helling van de berg, die Smyrna's achtergrond vormt.

Langs het stadion en de renbaan.

Ja, Smyrna is een rijke stad.

Er wordt goed geld verdiend, dat kun je wel zien.

De zakenwereld heeft beslist niet te mopperen.

Naast de handel is er in Smyrna een levendige belangstelling voor wetenschap, kunst, sport en religie.

Onderweg zijn we ook een synagoge tegengekomen.

Want alhoewel de meerderheid van de bevolking uit Grieken en Romeinen bestaat, wonen er in Smyrna ook veel Joden, die zich met de handel bezighouden.

En ... als je goed hebt opgelet - je moet het weten - heb je ook de ingang gezien van

een piepklein christelijk kerkje.

Je kunt het herkennen aan de vis - het Ichthusteken, het Christusteken.

Wie er in dat kerkje het eerst het evangelie heeft gebracht ... ik zou het u niet kunnen vertellen.

Misschien is de apostel Paulus er wel een keer geweest.

Of misschien heeft Johannes er een aantal zondagen gepreekt.

Hoe het ook zij: In Smyrna staat een kerk.

In Smyrna is er een gemeente van Jezus Christus.

*

"En schrijf aan de engel der gemeente te Smyrna ..."

Opnieuw neemt Johannes op Patmos zijn ganzenvaar ter hand en hij schrijft op zijn perkament: *"Dit zegt de eerste en de laatste, die dood geweest is en levend geworden: Ik weet uw verdrukking en armoede, hoewel jij rijk zijt, en de laster van hen, die zeggen, dat zij Joden zijn, doch het niet zijn, maar een synagoge van de satan."*

Wat ons, broeders en zusters, jongelui, moet opvallen - als we deze brief vergelijken met de vorige, de brief aan de gemeente te Efeze - is dit: De Here Jezus Christus deelt in zijn brief geen enkele vermaning uit.

Geen enkele vermaning aan het adres van de gemeente van Smyrna.

Is er in deze plaats dan zo'n voortreffelijke gemeente?

Nee, natuurlijk niet.

Iedere gemeente heeft haar eigen fouten en tekortkomingen.

Maar de Here Jezus Christus weet dat zijn volgelingen in Smyrna het maar wat moeilijk hebben.

Bij mensen die moeten lijden komt de Koning van de Kerk niet met een vermanende vinger, maar - integendeel - met zegende handen en met moedgevende woorden.

"Ik weet uw verdrukking en uw armoede", schrijft de Here.

Hij leeft in alles mee met wat wij mensen moeten meemaken.

Hij weet ervan.

Hij doet niet net alsof Hij niets weet van het lijden en de ellende die zijn kerk op aarde moet doorstaan.

Hij wil er troostend, bemoedigend, bij zijn.

Dat vergeten we maar al te vaak.

We hebben soms het gevoel, dat we het maar vreselijk moeilijk hebben.

En soms hebben we dat ook.

Mag ik een paar voorbeelden noemen:

- op school, in de klas ... je staat, omdat jij 's zondags naar de kerk en door de week naar catechisatie gaat ... er vaak helemaal alleen voor;

- op je werk ... ze respecteren misschien nog dat je een zegen vraagt voor je eten, maar moet je soms horen en zien op wat voor een manier dat gaat;

- je burens of mensen uit je vrienden- of kennissenkring ... wat zeggen ze tegen je - als doopouders - dat je je kind vanmorgen hebt laten dopen?

Vinden ze dat eigenlijk niet heel erg raar?

Soms hebben we het gevoel dat we het als christenen - op z'n minst - best wel moeilijk hebben.

Of nog persoonlijker:

- als je ziek bent, ernstig ziek: Waar is dan God?

- of als iemand, die je lief is - misschien wel veel te vroeg naar ons idee - is overleden: Waar is dan God?

- of als je door je baas zomaar aan de kant bent gezet, geen uitzicht meer hebt op werk: Waar is dan God?

Wij zijn, gemeente, soms het zicht op God kwijt.
Ieder mens kent wel van die perioden in zijn of haar leven.
Toch is God erbij.
Om je te helpen.
Om je er door heen te dragen.
Om je er doorheen te brengen.
"Ik weet uw verdrukking en uw armoede."
"Ik weet ..."
'Ik ben er van op de hoogte.'
'Ik ben bij jouw leven betrokken.'

*

Dat belooft, beste doopouders, God ons en onze kinderen bij de doop.
Rijke beloften geeft Hij ons mee.
Als een zorgzame Vader draagt Hij ons leven van dag tot dag.
God de Zoon wil niets liever dan alles wat ons in de relatie met Hem in de weg kan staan ... te doorbreken.
Hij vergeeft, Hij verzoent al onze zonden.
En God de Heilige Geest wil ons leven van dag tot dag nieuw maken.
Ons en onze kinderen steeds rijker maken in het geloof.

Ik vind dat daarom toch zo iets geweldigs, die doop.
Dat je daar telkens op terug mag vallen, op de beloften die God je heeft meegegeven.
Dat je daar God ook telkens weer aan mag herinneren.
De doop als een pleitgrond.
Al aan het begin van je leven.
Toen je daar zelf nog geen antwoord op kon geven.
De HERE, die belooft met je mee te zullen gaan.
De HERE, waar je de fijne dingen van je leven, maar ook de verdrietige dingen, mee kunt delen.
Dat mogen jullie als doopouders - als jullie kinderen groter worden - aan hen vertellen.
Je mag het hen voor-bidden en je mag het hen voor-leven.
Kinderen vinden geloven vaak helemaal niet zo moeilijk.
Zij vertrouwen veel onbevangener.
Ze begrijpen de God van hun doop.
Die zal hun nooit en te nimmer beschamen.
We kunnen er als ouderen dikwijls nog heel wat van leren.
"Ik weet ..." schrijft Jezus.

*

Terug naar Smyrna.
Daar wordt de gemeente van Jezus Christus verdrukt.
In die rijke, welvarende stad, lijden christenen armoede door hun geloof.
Wat is er aan de hand?
Door een lastercampagne van de Joden die in deze stad wonen zijn de christenzakenlieden - de één na de ander - failliet gegaan.
Uit andere bronnen zijn die praatjes ons overgeleverd:
- Christenen zouden tijdens hun samenkomsten gif in bekers mengen en mensenbloed drinken.
U begrijpt dat het dan om het heilig avondmaal gaat.
- Ze zouden kinderen slachten om hen op te eten.

Een verwijzing naar het offer van Isaäk door Abraham.
- Ze zouden een god aanbidden met een ezelskop.
- Ze zouden in bloedschande leven.

Door al die lasterpraatjes wilde niemand in Smyrna nog zaken doen met christenen. Straatarm waren de christenen in Smyrna geworden. En bovendien zou hun ellendige situatie nog veel moeilijker worden. Uit de kerkgeschiedenis weten we dat de christenen in Smyrna te lijden zullen krijgen onder een bloedige vervolging. Een groot aantal - van de toch al kleine gemeente - zal gemarteld en gedood worden. Wat Jezus Christus in zijn brief reeds voorzegt ... komt op gruwelijke wijze uit. In het jaar 155 na Christus wordt de voorganger van de gemeente van Smyrna: Polycarpus, gevangen genomen en ter dood veroordeeld. De rechter probeert de stokoude dominee nog te sparen door te zeggen: 'Denk aan uw hoge leeftijd, vervloek Christus en zweer bij de keizer. Dan laat ik u vrij.' Het antwoord van de grijze voorganger is: '86 Jaren dien ik Christus en Hij heeft mij nog nooit iets aangedaan. Hoe kan ik mijn Koning vervloeken, Die mij heeft verlost ... aarzel niet, breng over mij, wat gij wilt.' En de oude Polycarpus sterft op de brandstapel. Hij is voor de dood niet bang. Zijn Here en Heiland had immers beloofd: *"Wie in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven."*

*

Wat hebben, broeders en zusters, jongelui, nu Gods kinderen in Smyrna eigenlijk voor voordeel van hun geloof in Jezus Christus als hun Heiland? Ze zijn financieel kapot gemaakt. Ze worden bovendien gelasterd door de Joodse gemeenschap. En tenslotte zijn ze alleen nog maar goed voor de arena en de brandstapel. Van hun christen-zijn hebben ze alleen maar nadeel. *"Ik weet uw verdrukking en armoede, hoewel gij rijk zijt."* 'Ja, als ik toch eens rijk was?'

"Je bent rijk", schrijft Jezus.
"Je bent rijk: Het is misschien anders dan het lijkt. Maar de schijn bedriegt."
In de sloppen en de stegen van Smyrna lijdten de christenen - in de wereld van de rijken - een armoedig bestaan. Maar in werkelijkheid zijn zij koningskinderen. Ze worden weliswaar belasterd en geboycot - daar zit de satan achter, die niets liever doet dan de kerk van Jezus Christus af te breken - maar ze zijn prinses en prinsessen in het Koninkrijk van God.

"Gij zijt rijk!", schrijft Jezus Christus als troost aan een verdrukte gemeente. En natuurlijk zegt Hij dat niet als een goedkoop stichtelijk woord. Als een dooddoener, zo van: Nu heb je het wel moeilijk, maar dat komt straks - in het hiernamaals - wel in orde. Nee, niet eens / eenmaal zul je rijk worden ... Er staat: "Je bent rijk!" Nu, op dit moment! Nu, terwijl de satan als een briesende leeuw rondgaat om te zien wie hij als volgend slachtoffer zal verslinden. Nu, terwijl de laster en de haat tegen christenen hen steeds meer in de hoek waar de slagen vallen drukt.

"Je bent rijk! Nu, op dit moment!"

*

Kunt u zich dat voorstellen, broeders en zusters, jongelui?

U, jij en ik: We zijn rijk!

Rijker dan de wereld je ooit maken kan.

Je bezit een rijkdom, die vér uit gaat boven goud en zilver en wat de mens van deze wereld nog meer bekoren kan.

Rijk in Gods liefde en zorg ... in het heden.

Rijk in de erfenis, die voor je is weggelegd ... in de toekomst.

Alles is van u, van jou en van mij.

Nu dan, als je rijk bent, dan wil je toch graag dat anderen in die rijkdom van je delen.

Je kinderen, je kleinkinderen, je ouders, je vrienden.

Al die mensen die nog niet geloven in Jezus Christus als hun Here en Heiland.

Er zijn, broeders en zusters, jongelui, vandaag ongetwijfeld mensen in de kerk die anders nooit in een kerk komen.

Mag ik iets tegen hen zeggen:

Beste mensen, niets maakt je rijker dan het geloof in de God van de Bijbel.

U ziet het aan de ouders die - met hun kinderen - vanmorgen bij het doopvont stonden.

Zij willen graag dat hun kinderen in die rijkdom, in die erfenis, van het geloof gaan meedelen.

Daarom lieten ze hun kind dopen.

Opdat ook de kinderen bij de Here Jezus en bij zijn gemeente zouden gaan horen.

Ze hebben ook beloofd, hun kinderen daarin voor te gaan.

Een voorbeeld te geven van een christelijke levenswandel.

Ze zullen ook voor hun kinderen bidden.

Dat ze de Here Jezus gaan liefkrijgen in hun leven.

Dat ze Hem zullen volgen in geloof.

Want geloof, geloven, maakt je rijk.

Maar ... dan zul je ook moeten volhouden, volharden in het geloof.

*

Want ook dat is nodig.

Volhouden, volharden.

Want - net al in Smyrna - wordt ook ons geloof elke keer weer op de proef gesteld.

Ook dat weet Jezus Christus.

Daarom die bemoediging: *"Wees getrouw tot de dood ... en Ik zal u geven de kroon van het leven."*

In Smyrna zal de verdrukking 10 dagen duren.

Tien dagen betekent hier: Tien dagen, waarin de totaliteit van het kwaad over hen heen zal komen.

Erger kan het niet, zou je kunnen zeggen.

Het zal verschrikkelijk worden.

Maar er komt een einde aan.

Je kunt aftellen: Tien, op de vingers van je twee handen.

*

Christen-zijn vandaag is vergeleken met christen-zijn van toen eigenlijk maar een makkie.

Wij leven nog in een vrij en in een democratisch geregeerd land.
Wij mogen er nog voor uitkomen dat we christenen zijn.
Wij mogen er nog van getuigen hoe rijk we - met het geloof in Christus - zijn.
We weten ook dat dingen zo veranderen kunnen.
Ook als de verdrukking over óns heen komt, vraagt Jezus Christus ... dat we trouw zullen zijn tot de dood.
"Wie overwint / wie volhardt, zal de kroon van het eeuwige leven ontvangen."

Vanmorgen mochten een aantal kinderen Gods beloften - als een cheque - in ontvangst nemen.
Rijke beloften voor kleine, arme zondaren.
Zij zullen die cheque van Gods beloften in hun leven moeten inwisselen, te gelde moeten maken.
Bij het einde van hun leven zal dan blijken hoe groot de erfenis is die God voor hen en ons heeft weggelegd.
Dan zal de dood hen geen schade kunnen doen.
Want de dood is overwonnen door Jezus Christus toen Hij opstond uit het graf.
Hij is de eerste en de laatste, de alfa en de omega, die dood geweest is en die levend is geworden.

*

Broeders en zusters, jongelui, een christen, een mensenkind die Jezus Christus wil volgen en Hem volkomen vertrouwt, is een rijk mens.
Nu al: rijk in Zijn liefde en rijk in Zijn zorg.
Wie deze Jezus trouw blijft tot de dood ... ontvangt straks uit de handen van deze Heiland de overwinningskroon.
Een eeuwig leven in heerlijkheid.
"Als ik toch een rijk was ..."
Je bént rijk als je op God op Zijn Woord vertrouwt.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 10 juli 1994

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !